

Fagkomite for brannutredning

Komiteen har hatt 4 møter siden årsmøtet i 2018.

Møtene har utelukkende vært basert på telefonmøter, slik at det har ikke vært nødvendig å belaste BFO regnskapet foreløpig.

Det første møtet besto i åpen agenda, slik at komiteemedlemmene ble noe bedre kjent. Erfaringer fra rettsapparatet ble tema, der det tydelig fremkom at her kunne det se ut til å være grunnlag for noen tydeligere retningslinjer for å stille som fagkyndig vitne.

Undertegnede, som også er innehaver av Elektroskolen AS, orienterte om lenge planlagt brannetterforskningskurs. Spesielt ville føringer innen elektroetterforskning av branner bedre rettssikkerheten. Dette fordi det i samtlige saker undertegnede har deltatt som sakkyndig elektrovitne, har vist seg å være mangelfull eller feilaktig utredning fra offentlige aktører på elektroområdet sin side. Det spesielle med dette er at politiet ofte begrunner sine avgjørelser på at det ikke har vært elektrisk årsak, da basert på feilaktig eller mangelfulle elektroutredninger.

Et ønske fra medlemmene er at BFO tar en aktiv rolle i å synliggjøre behov for mer kvalifisert etterforskning, da flere av komiteemedlemmene hadde erfaringer som tilsa mulighet for ukorrekt behandling av sakene i forkant av rettssaker. Muligheten for at det foreligger justismord i brannetterforskning og avgjørelser i retten i dag anså medlemmer med erfaringer fra rettsapparatet og brann saker til å kunne være stor.

Noen konkrete saker ble drøftet, men på generelt nivå, mhp taushetsbelagte opplysninger. Spesielt dreier dette seg om etterforskning på elektroområdet.

Erfaringer fra forsikrings saker ble også omtalt. Likeledes det at man i Norge ikke har et eneste foretak som arbeider med brannetterforskning akkreditering etter ISO 17020. I både Danmark og Sverige er denne internasjonale normen sentral for denne type arbeid, og begge land har akkrediterte aktører, noe som anses nødvendig for å ha en bedre trygghet for det viktige arbeidet det er å kvalitetssikre utredninger innen brannetterforskning.

Et tema som også har blitt omtalt er en mastergrad fra Høyskolen på Vestlandet, med tittelen *"Brannsakkyndige i norske domstoler - en vurdering av dagens praksis"*.

På lik linje med forfatteren av denne "mastergraden" har vi erfaringer fra at kvalitetssikring av brannsakkyndiges arbeid i forbindelse med brannetterforskning, er tilnærmet fraværende. ISO 17020 legger derimot strenge kvalitetssikringskrav til utøverne, slik at det registreres meget stor forskjell på både overordnet og lokalt nivå på kvalitetssikringen fra Norge til våre naboer i Danmark og Sverige.

I Nordisk sammenheng har man sett behov for bedre retningslinjer. På politinivå (KRIPOS) ser det ut til at "Nordic firemanual", som er et anbefalt verktøy for politiet i de Nordiske landene, og DBI i Danmark, kan bedre rettssikkerheten i forbindelse med brannetterforskning. Imidlertid er erfaringene fra medlemmer av fagkomiteen for brannutredning at politiet i distrikts Norge ikke har hatt opplæring i Nordic firemanual,

og bruker fortsatt "utelukkelsesmetoden" fra Kripos, en metode som Kripos har anbefalt å ikke benytte.

Kognitiv bias, og mulighetene for å være forutinntatt med for mye opplysninger om en sak i forkant av saken, anses også å kunne representere en risiko for feilvurderinger i brannetterforskningssammenheng. Dette er sammenfallende med et doktorgradsarbeid fra politimannen Asbjørn Rachlew. Den heter "Justisfeil ved politiets arbeid" og ligger åpent tilgjengelig på nett.

Rachlew setter der fokus på hvorfor nærmere 50 politietterforskere systematisk arbeidet for å få en "ikke skyldig" person, til å bli skyldig i deres øyne i en drapssak. Årsaken til at man vet at han var uskyldig, var at drapsmannen innrømmet handlingen, like før vedkommende uskyldige skulle i retten om saken.

Komiteen kom inn på temaet å løfte brannetterforskningsutdanning inn i BFO sitt kurs og utdanningsrepertoar. Undertegnede kom inn på temaet om overføring og formidling av erfaringer etter gjennomført kurs, under forutsetning av et godt kvalitetssikret BFO system.

De som gjennomgikk utdanningen ved Elektroskolen AS fikk status godkjent Brannetterforsker BA 4 (instruert personale mhp elektro) og Godkjent brannetterforsker BA 5 (sakkyndig personale, i praksis betyr det Nemkogodkjent eltakstmann, elektrofagmann).

Dette som en kortfattet oppsummering av komiteens arbeid i grove trekk, men ikke helt utfyllende.

Vil benytte anledningen til å takke mine komitekollegaer for verdifulle innspill og nyttige samtaler med komiteens arbeid.

Skrevet av

Jon Henrik Leere

Brannetterforskning AS

Komiteleder for fagkomiteen for brannutredning.

April 2019.